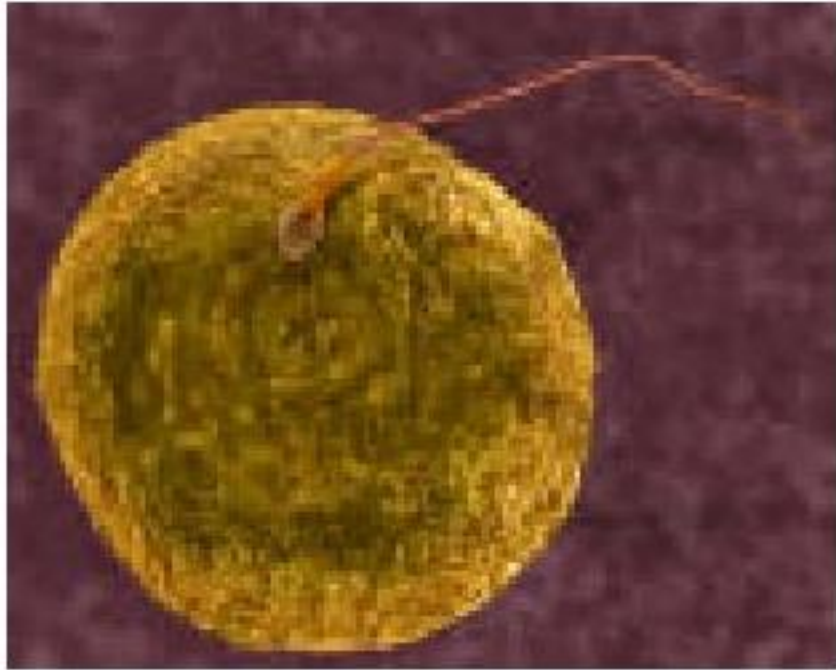

Τόσο η **αναπτυξιακή** πορεία ενός οργανισμού

Sperm and egg

A human being

όσο και η **κυτταρική διαφοροποίηση**
εξαρτώνται κύρια από την **μεταγραφική**
ρύθμιση.

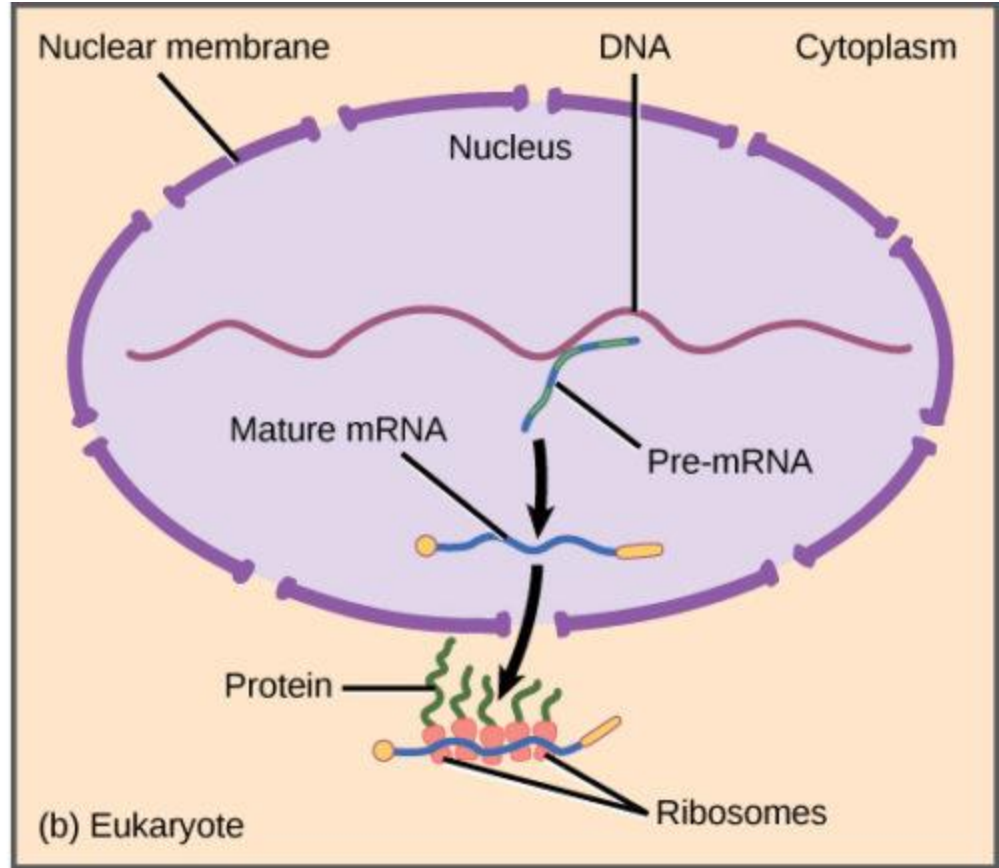
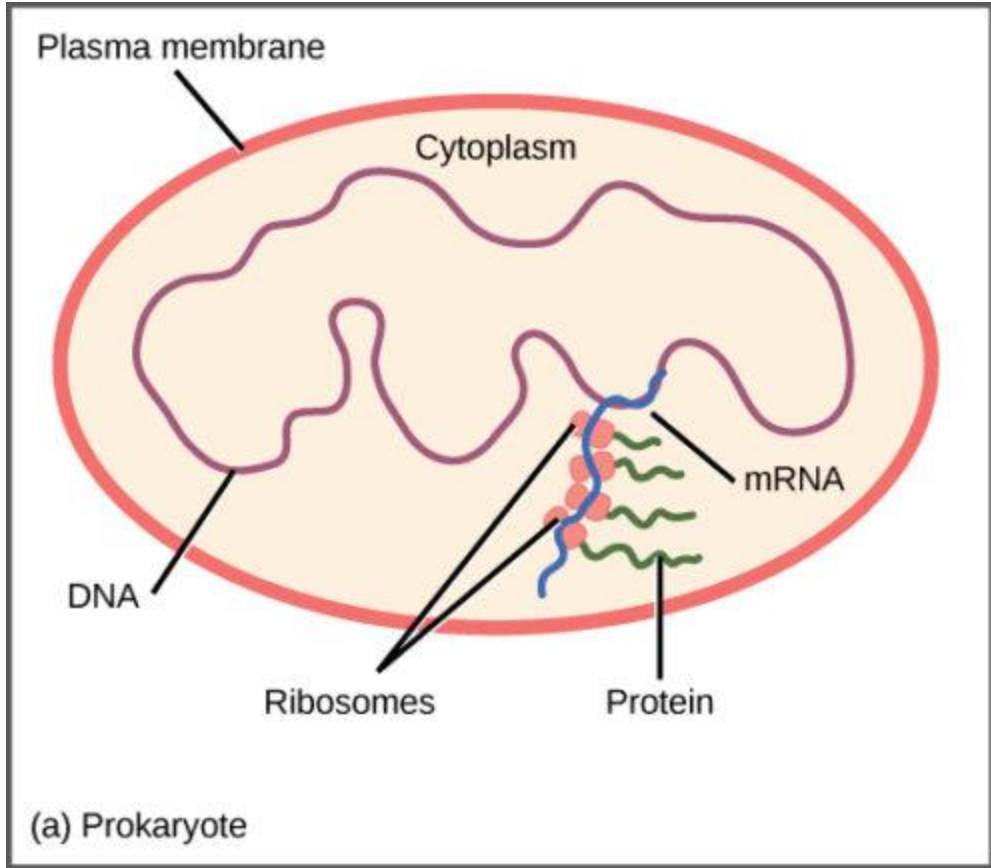
Neuron

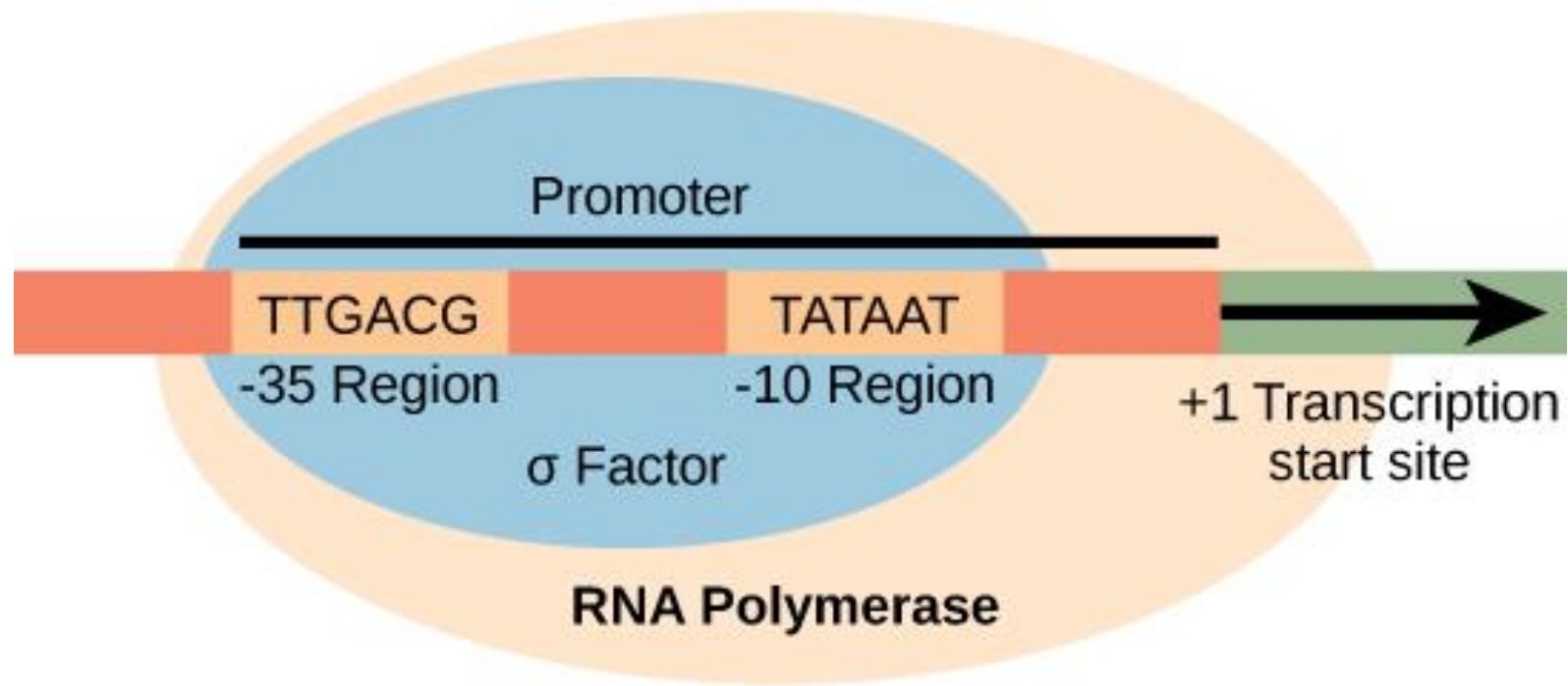

Macrophage

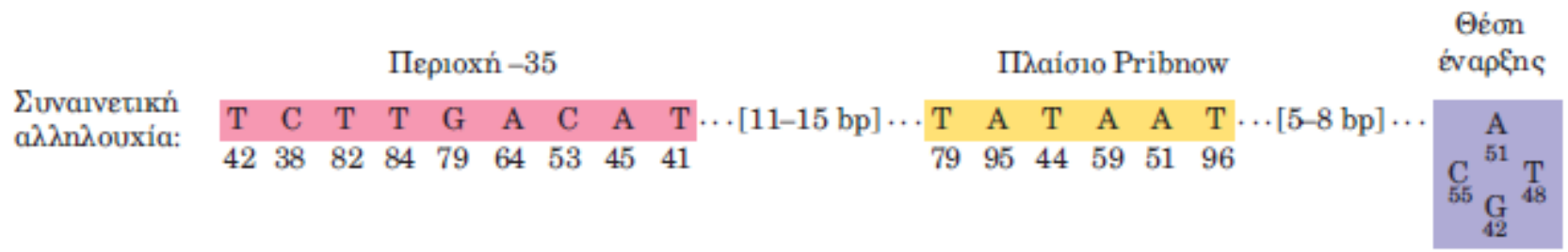
Muscle

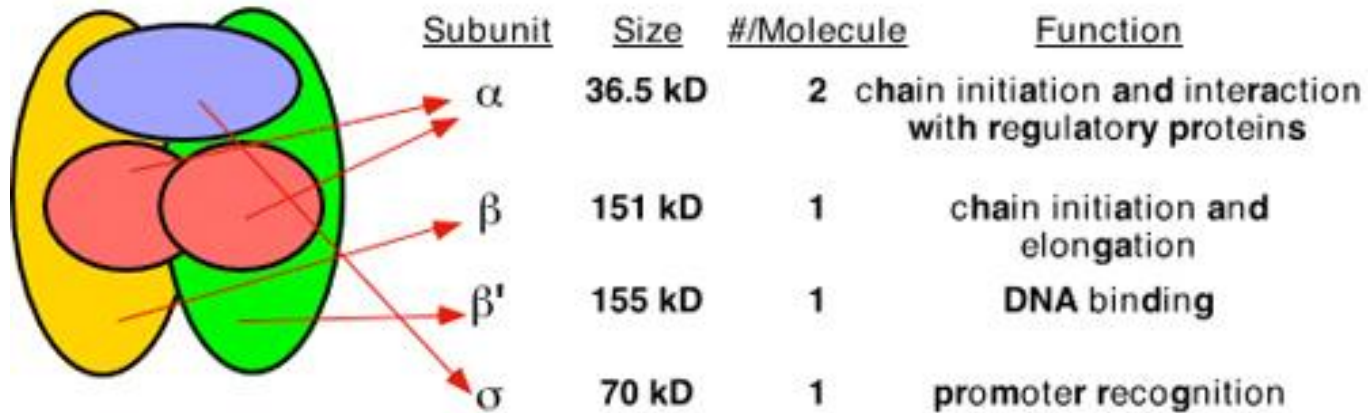

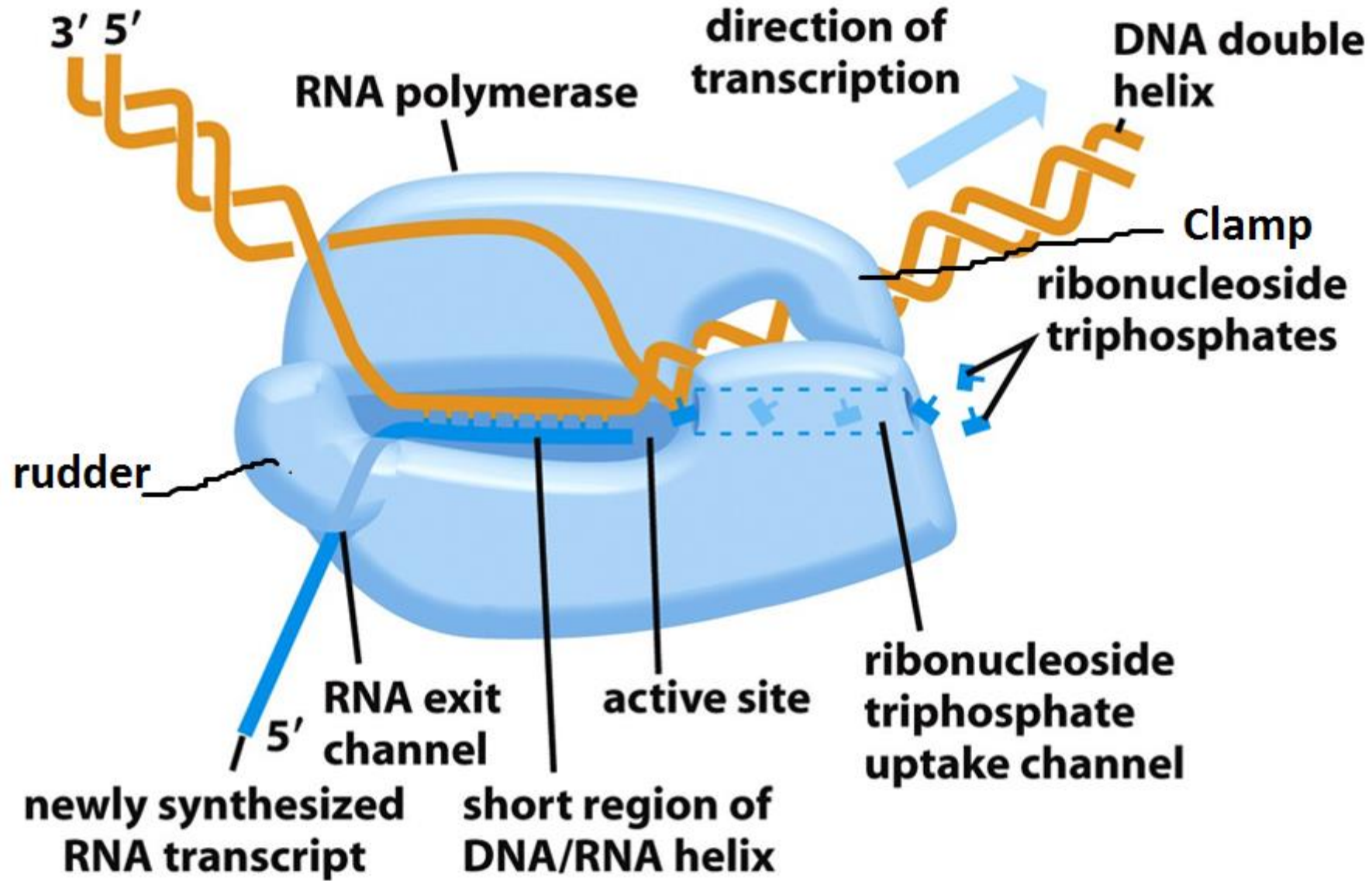

Γονίδιο	Περιοχή -35	Πλαίσιο Pribnow (περιοχή -10)	Θέση έναρξης (+1)
<i>araBAD</i>	GGATCCT ACCTGACGCTTTT TTATCGCAACTCTC	TACTGTT TTC TCCAT	A C C C G T T T T T
<i>araC</i>	GCCGTGATT ATAGACACTTT TGTTACGCGTTTT	TGTCAT GGC TTT	G T C C C G C T T T G
<i>bioA</i>	TTCCAAAACGTGTTTTTTT TGTTG TTAATTCGGTG	TAGACT TG TAA	A C C T A A A T C T T T T
<i>bioB</i>	CATAATCG ACTTGTAAACCA AATTGAAAAGATT	TAGGTTT T A C A A G T C	T A C A C C G A A T
<i>galP2</i>	ATTTATTCC ATGTCACACTTT TCGCATCTTTGT	TATGCT AT GGT T A	A T T T C A T A C C A T
<i>lac</i>	ACCCAG GCTTTACACTTT ATGCTTCCGGCTCG	TATGTT GT GT G	G A A T T G T G A G C G G
<i>lacI</i>	CCATCGAATGGCGCAAAACC TTTCGCGGT ATGG	CATGAT A G C G C C C	G G A A G A G A G T C
<i>rmA1</i>	AAAATAAATGCTTGACTCTGT AGCGGGA AAGGCG	TATTA T C A C A C C	C C C G C G C C G C T G
<i>rmD1</i>	CAAAAAAAT ACTTGTGC AAAAAAATTGGGATCCC	TATAAT G C G C C T C C	G T T G A G A C G A
<i>rmE1</i>	CAATTTTTC TATTGCGGC CTGCGGAGA ACTCCC	TATAAT G C G C C T C C	A T C G A C A C G G
<i>tRNA^{Tyr}</i>	CAACGTAAC ACTTTACAGCGG CGCGTCATTTGA	TATGAT G C G C C C C	G C T T C C C G A T A
<i>trp</i>	AAATGAGC TGTTGACAATTA ATCATCGAACTAG	TTAAC T A G T A C G C A	A G T T C A C G T A

Prokaryotic RNA Polymerase: Holoenzyme Enzyme

Βήμα 1 Αναγνώριση του υποκινητή από την υπομονάδα σ , πρόσδεση του ολοενζύμου της πολυμεράσης στο DNA, μετακίνηση προς τον υποκινητή

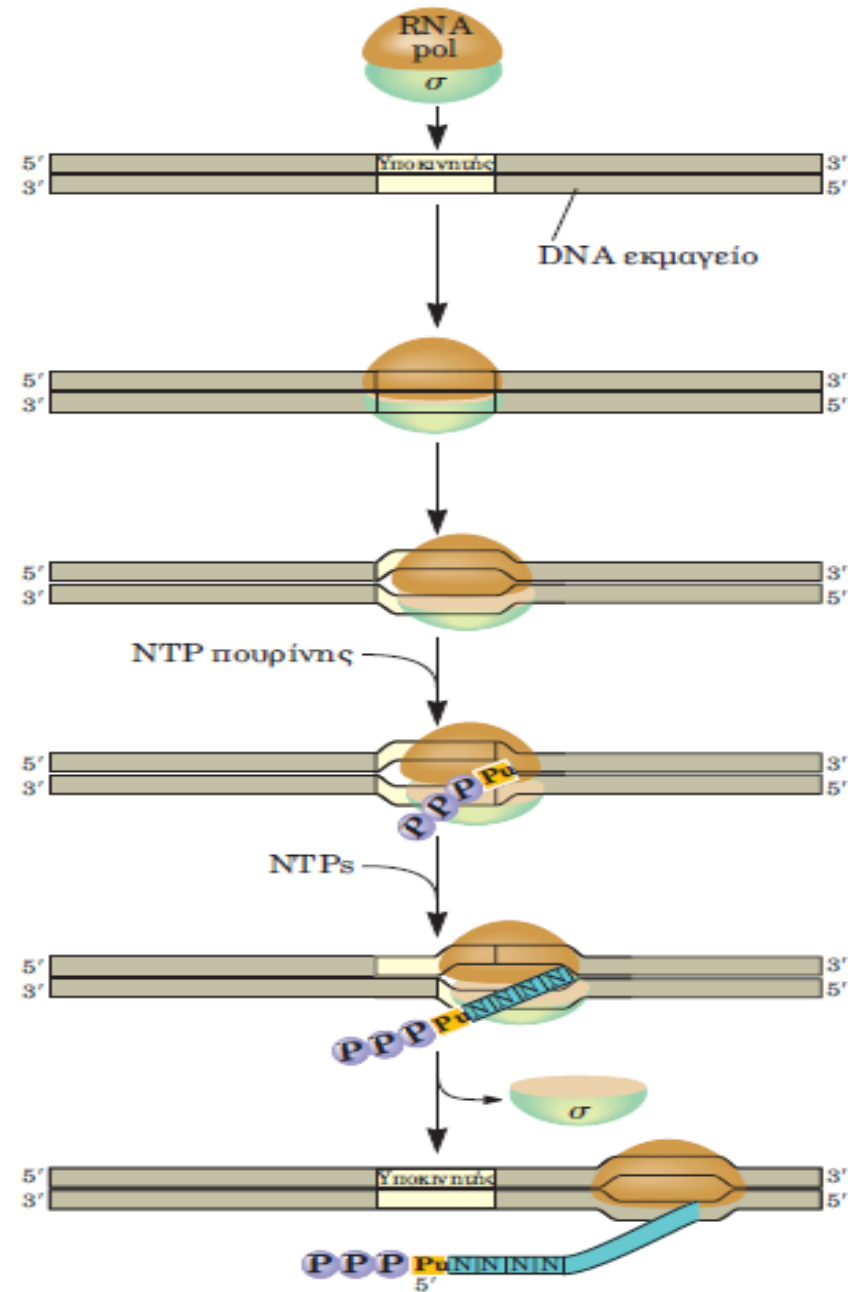
Βήμα 2 Σχηματισμός ενός συμπλόκου RNA πολυμεράσης-κλειστού υποκινητή

Βήμα 3 Αποσυσπείρωση του DNA στον υποκινητή και σχηματισμός ανοικτού συμπλόκου υποκινητή

Βήμα 4 Η RNA πολυμεράση αρχίζει τη σύνθεση mRNA, συνήθως με μια πουρίνη

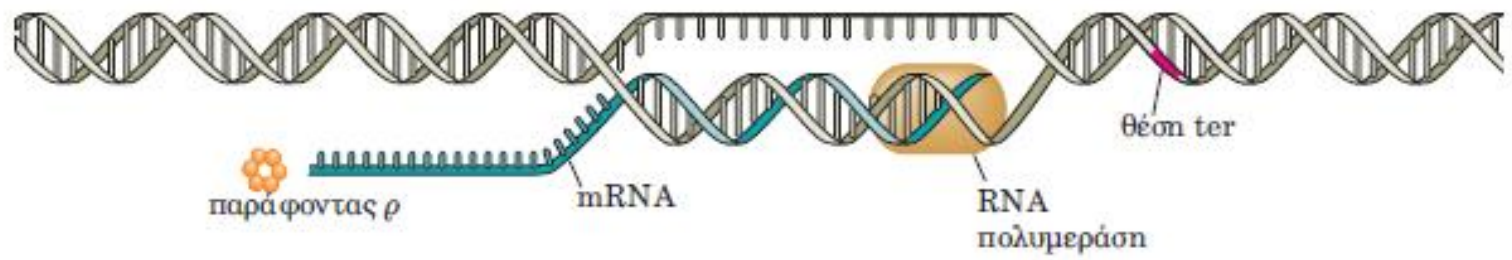
Βήμα 5 Καταλυόμενη από το ολοένζυμο της RNA πολυμεράσης επιμήκυνση του mRNA κατά περίπου 4 νουκλεοτίδια

Βήμα 6 Απελευθέρωση της σ -υπομονάδας καθώς ο πυρήνας της RNA πολυμεράσης προχωρά κατά μήκος του εκμαγείου, επιμηκύνοντας το μεταγράφο RNA

(α)

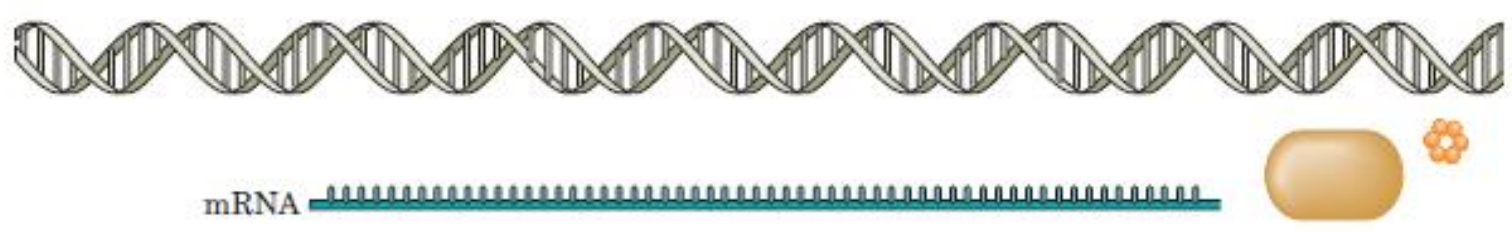
(β)

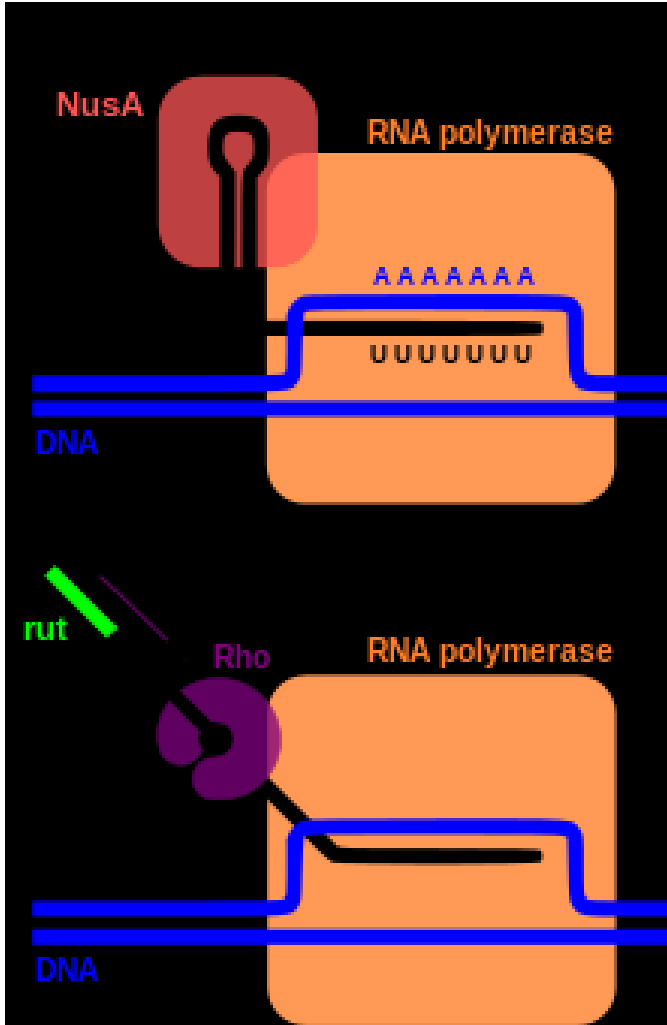

(γ)

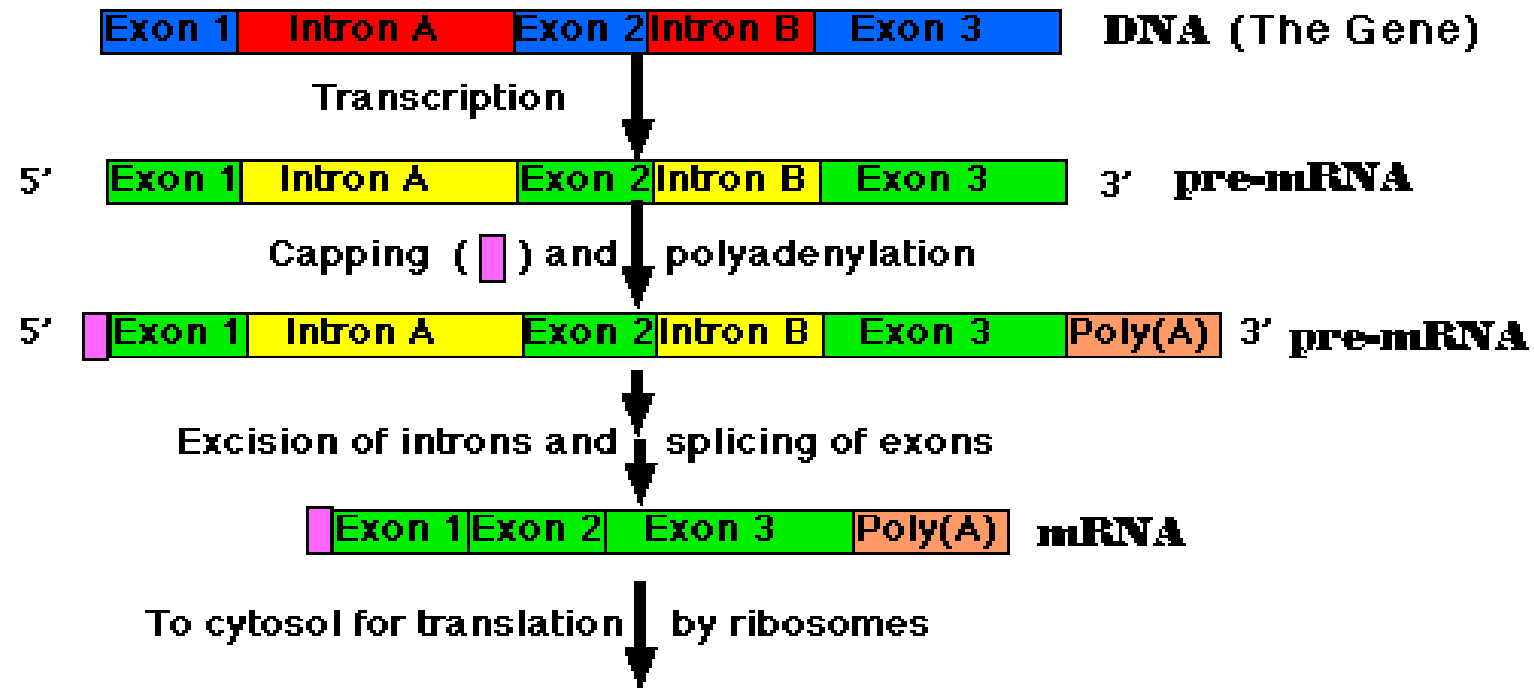

(δ)

Στους ευκαρυωτικούς οργανισμούς πολλά από τα γονίδια που κωδικοποιούν πρωτεΐνες είναι διακεκομμένα. Τα **εξώνια** περιέχουν την πληροφορία που μεταφράζεται σε πρωτεΐνη, ενώ υπάρχει και παρεμβαλλόμενη νουκλεοτιδική ακολουθία που δεν μεταφράζεται (**εσώνια**).

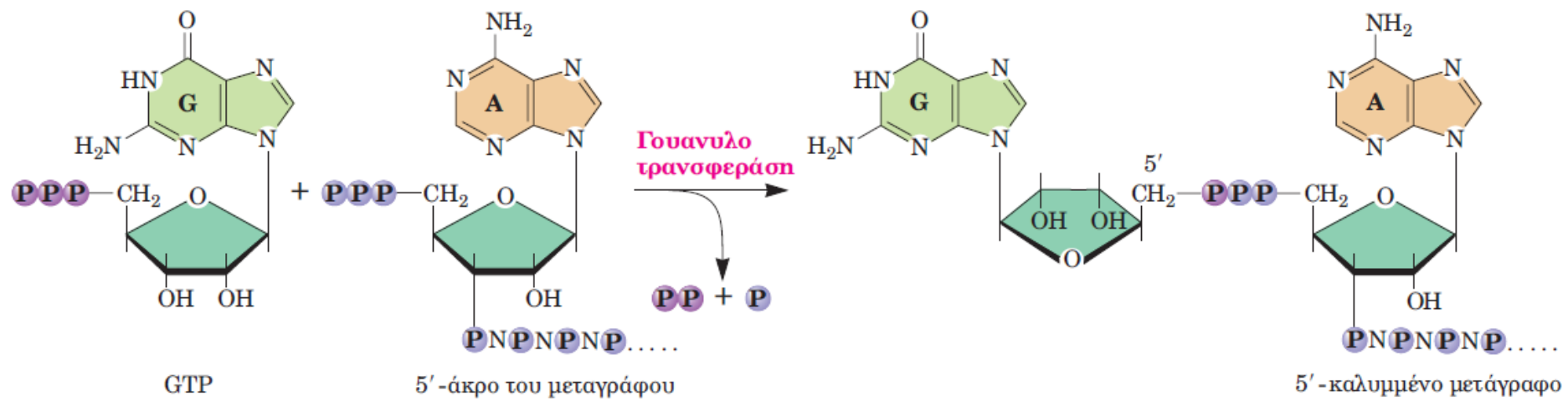

Το γονίδιο μιας πρωτεΐνης μεταγράφεται από την **RNA pol II**, ως ενιαία μονάδα, σχηματίζοντας το **πρόδρομο RNA (pre-mRNA ή hnRNA)**, το οποίο αφού μετατραπεί σε ώριμο mRNA (*προσθήκη του καπέλου στο 5' άκρο, της πολυ (A) ουράς 3' άκρο, απομάκρυνση εσωνίων – μάτισμα -*) εξέρχεται από τον πυρήνα και μεταφράζεται σε πρωτεΐνη.

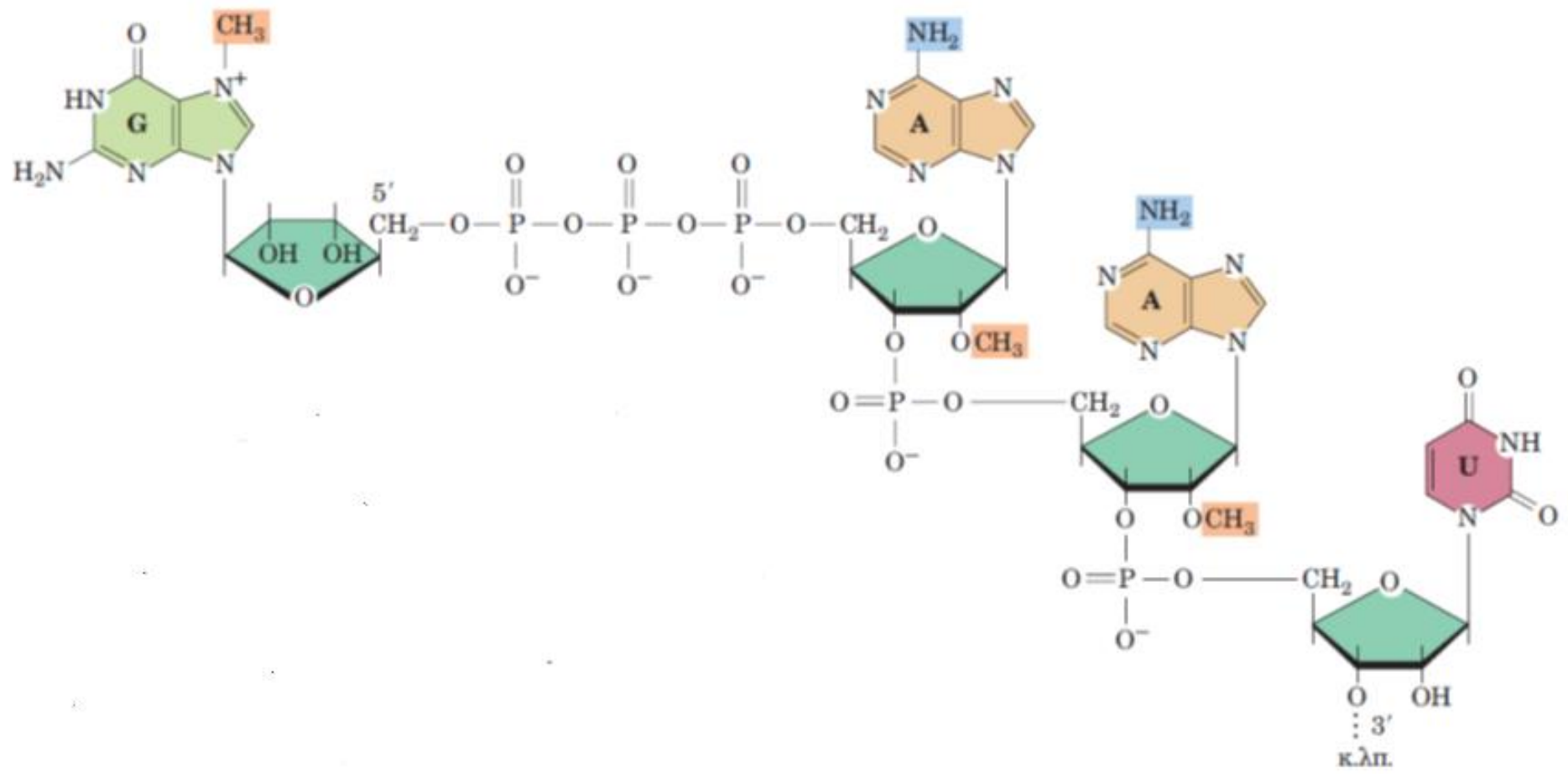
ΠΙΝΑΚΑΣ 29.3 Μια επιλογή συναινετικών αλληλουχιών που προσδιορίζουν διάφορα δομικά στοιχεία υποκινητών της RNA πολυμεράσης II και οι μεταγραφικοί παράγοντες που προσδέονται σε αυτές

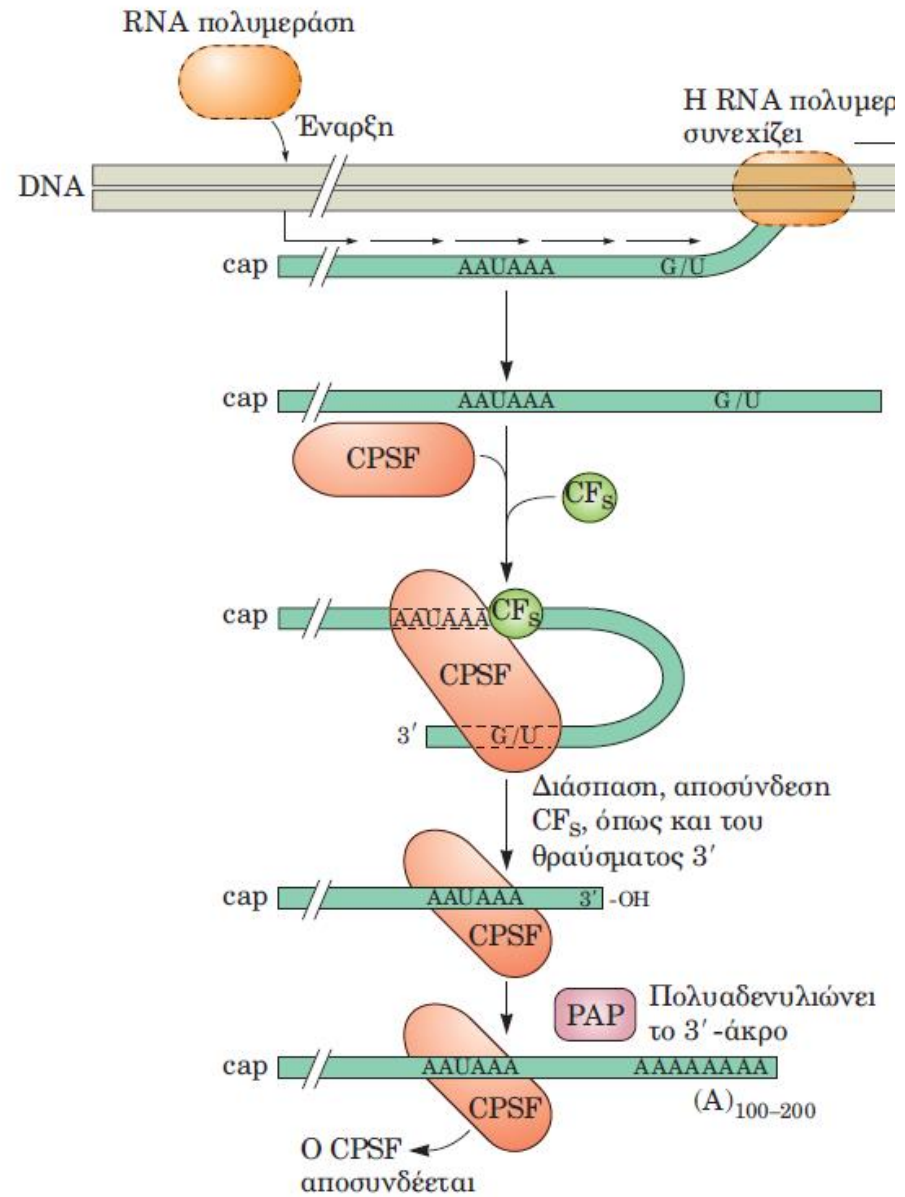
Δομικό στοιχείο αλληλουχίας	Συναινετική αλληλουχία	Προσδεδεμένο DNA	Παράγοντας
Πλαίσιο TATA	TATAAAA	~10 bp	TBP (TFIID)
Πλαίσιο CAAT	GGCCAATCT	~22 bp	CTF/NF1
Πλαίσιο GC	GGGCGG	~20 bp	SP1
Οκταμερές	ATTTGCAT	~20 bp	Oct-1 ή Oct-2
kB	GGGACTTTCC	~10 bp	NFκB ή H2 TF1
ATF	GTGACGT	~20 bp	ATF

Προσαρμογή από Lewin, B., 1994. *Genes V*. Cambridge, MA: Cell Press.

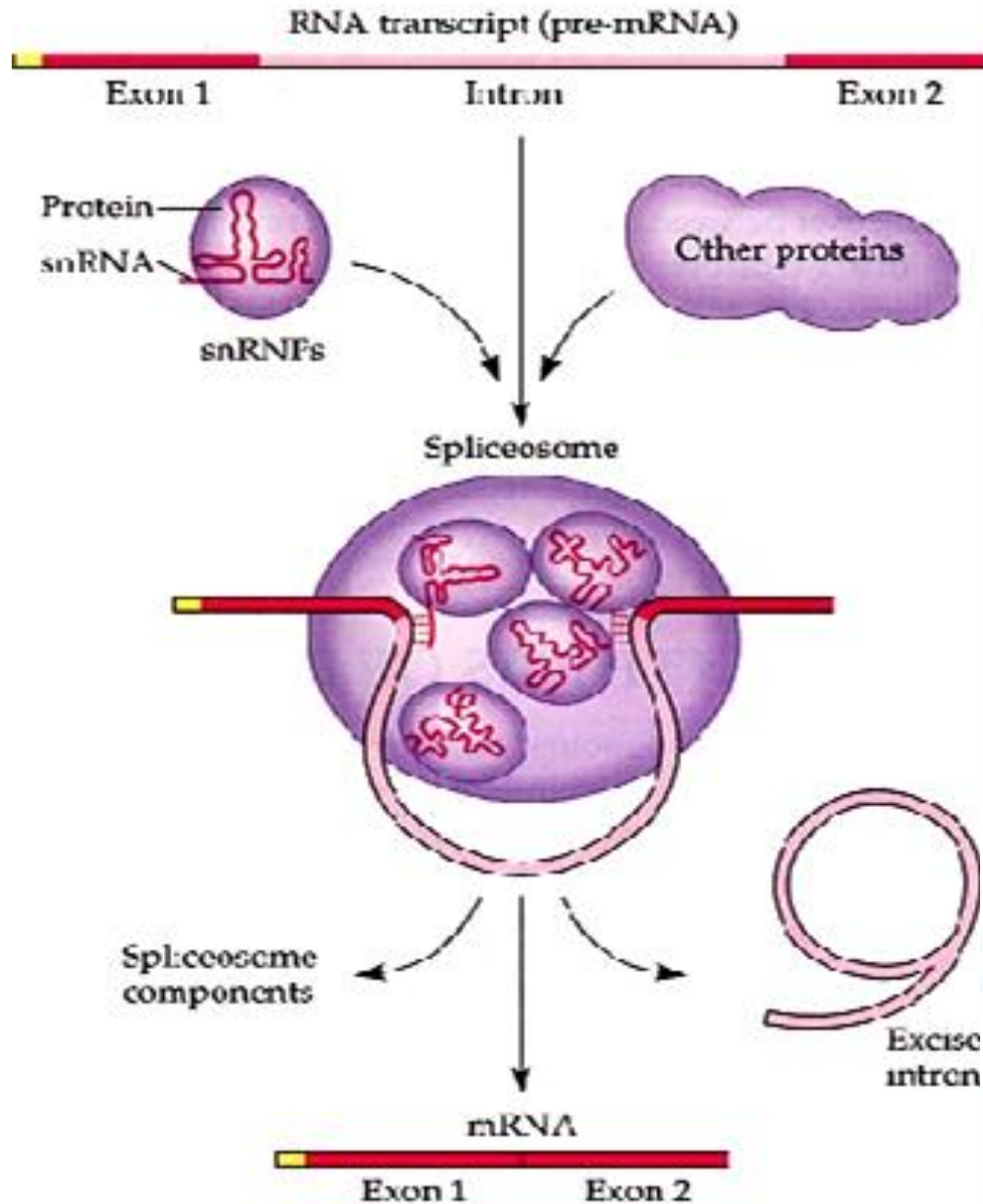

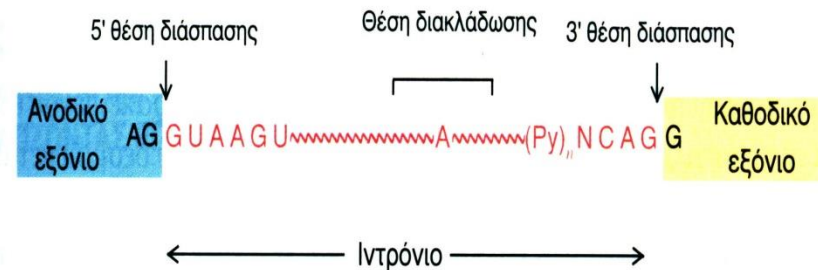

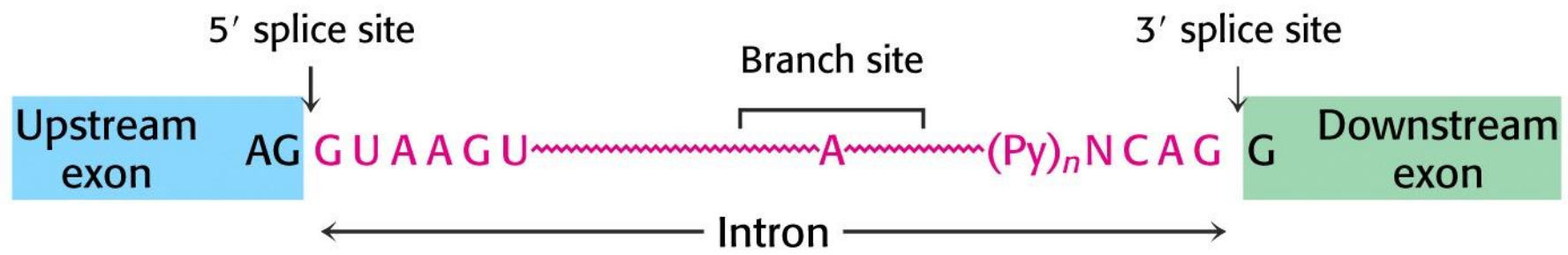

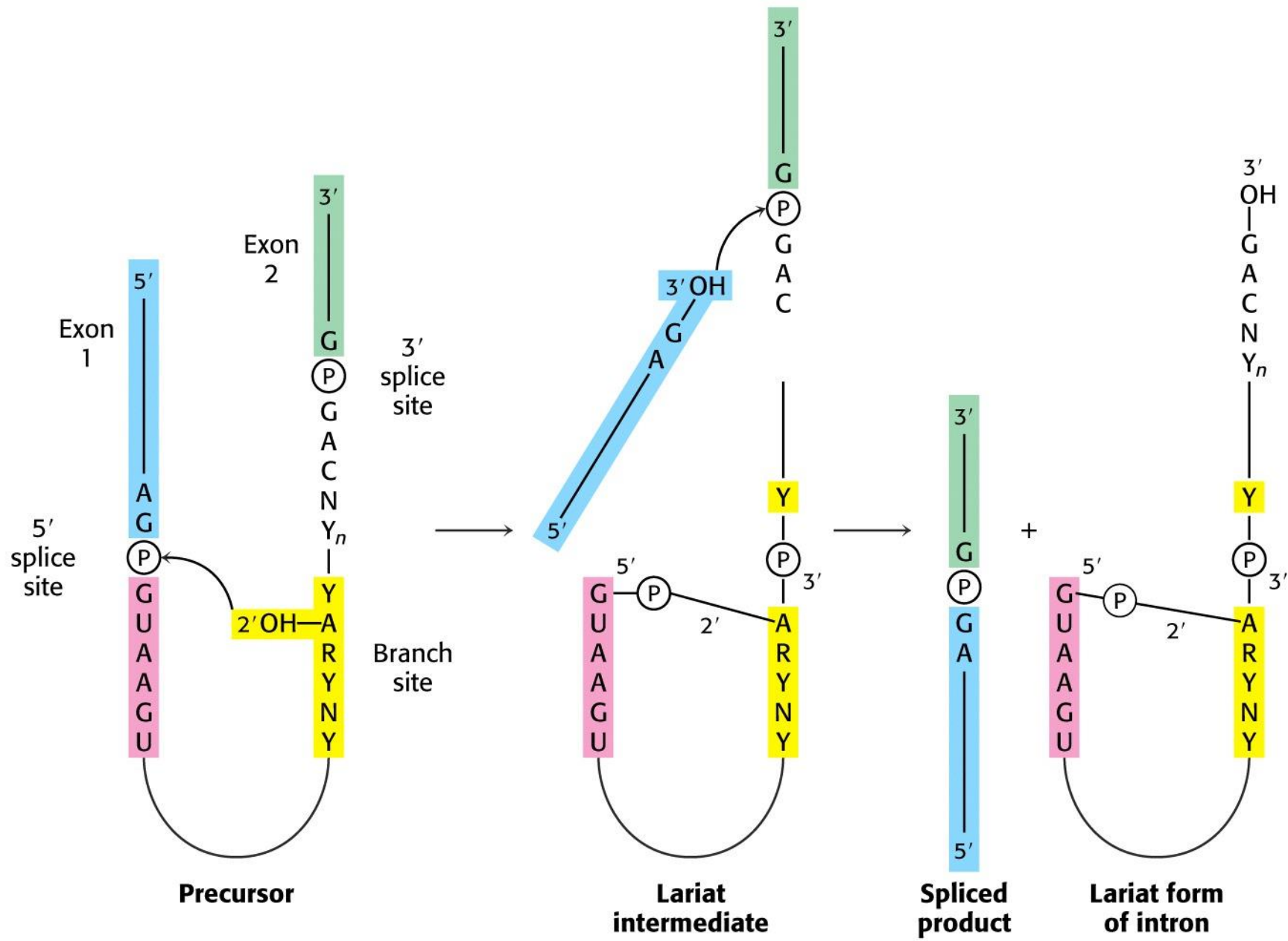
Μάτισμα του pre-mRNA (splicing).

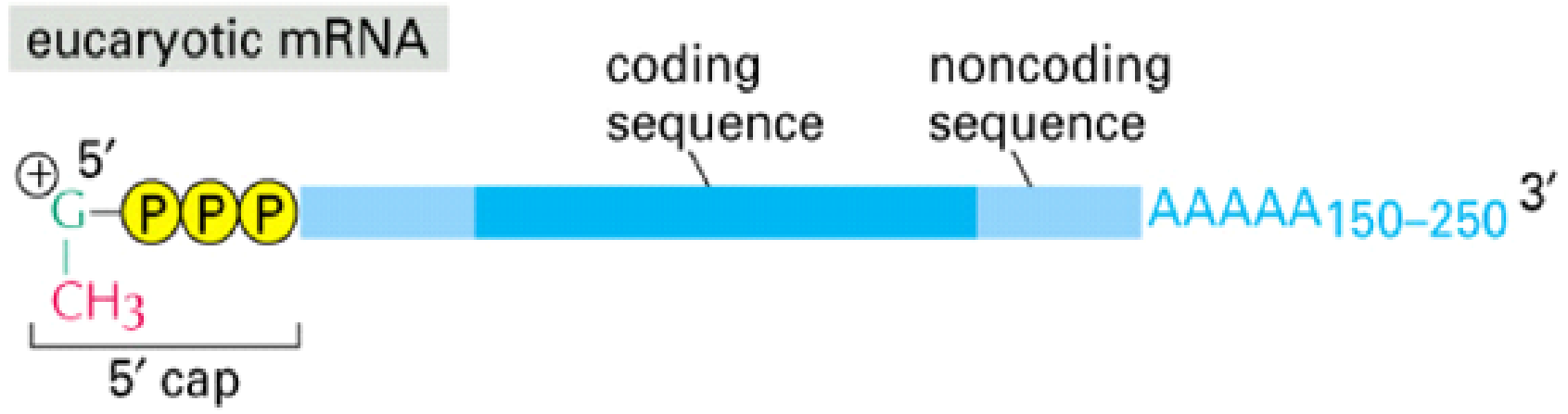
Η αφαίρεση των ιντροίων γίνεται από ειδικά σωματίδια ματίσματος (spliceosomes), τα οποία είναι ριβονουκλεοπρωτεϊνικά σύμπλοκα που περιέχουν μικρά πυρηνικά RNA καθώς και διάφορους άλλους παράγοντες ματίσματος.

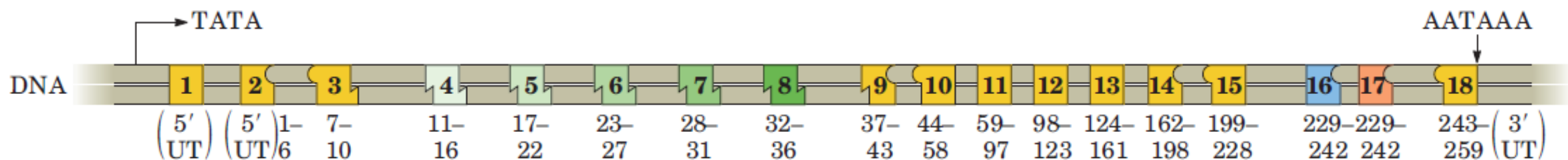

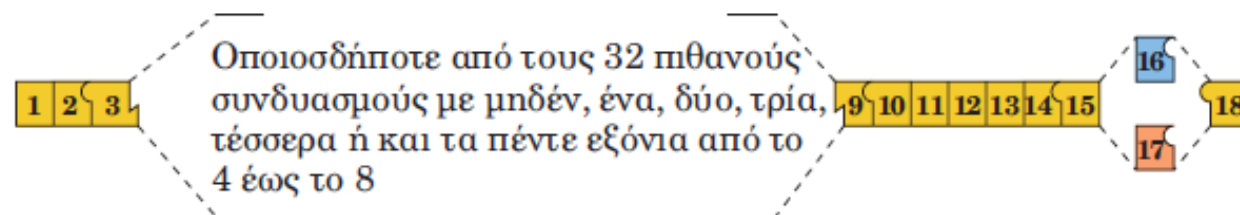

(A)

Γονίδιο τροπονίνης Τ ταχέων σκελετικών μυών και mRNA που έχουν υποστεί συρραφή

mRNAs

ΠΙΝΑΚΑΣ 30.1

Ο γενετικός κώδικας

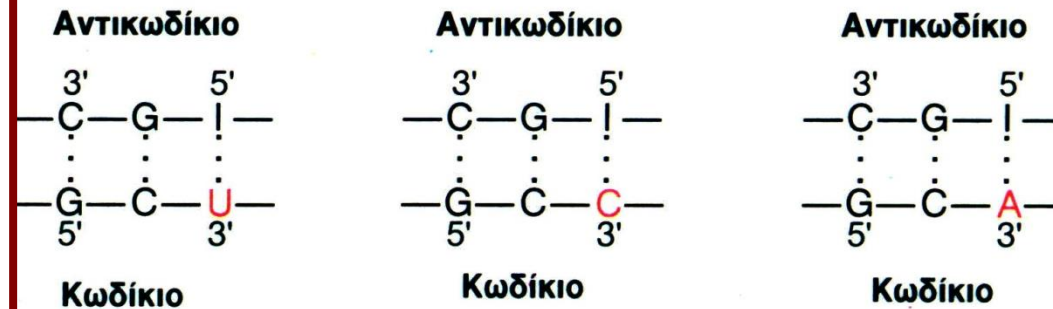
Πρώτη βάση (5'-άκρο)	Δεύτερη βάση				Τρίτη βάση (3'- άκρο)
	U	C	A	G	
	U	UUU Phe UUC Phe UUA Leu UUG Leu	UCU Ser UCC Ser UCA Ser UCG Ser	UAU Tyr UAC Tyr UAA Stop UAG Stop	
C	CUU Leu CUC Leu CUA Leu CUG Leu	CCU Pro CCC Pro CCA Pro CCG Pro	CAU His CAC His CAA Gln CAG Gln	CGU Arg CGC Arg CGA Arg CGG Arg	U C A G
A	AUU Ile AUC Ile AUA Ile AUG Met*	ACU Thr ACC Thr ACA Thr ACG Thr	AAU Asn AAC Asn AAA Lys AAG Lys	AGU Ser AGC Ser AGA Arg AGG Arg	U C A G
G	GUU Val GUC Val GUA Val GUG Val	GCU Ala GCC Ala GCA Ala GCG Ala	GAU Asp GAC Asp GAA Glu GAG Glu	GGU Gly GGC Gly GGA Gly GGG Gly	U C A G

Αν και υπάρχουν 61 κωδικόνια που προσδιορίζουν την ενσωμάτωση των 20 αμινοξέων ο αριθμός των διαφορετικών tRNA είναι 35 στους προκαρυωτικούς οργανισμούς και 50 στους ευκαρυωτικούς. Δηλαδή ορισμένα tRNA (**ισοδεκτικά**) μπορούν και αναγνωρίζουν περισσότερα του ενός κωδικόνια. Αυτό συμβαίνει γιατί η πρώτη βάση του αντικωδικονίου μπορεί να αναγνωρίζει περισσότερες από μία ως τρίτη βάση του αντικωδικονίου. Το φαινόμενο αυτό καλείται ταλάντωση (wobble) και συμβάλει στην εκφύλιση του γενετικού κώδικα.

Επιτρεπόμενα ζυγαρώματα στην τρίτη βάση του κωδικίου σύμφωνα με την υπόθεση «wobble».

Πρώτη βάση του αντικωδικίου	Τρίτη βάση του κωδικίου
C	G
A	U
U	A ή G
G	U ή C
I	U, C, ή A

Π.χ το αντικωδικόνιο (**IGC**) του tRNA της αλανίνης στους ζυμομύκητες μπορεί και αναγνωρίζει και τα τρία κωδικόνια της αλανίνης (**GCU, GCC, GCA**).

Στάδια Πρωτεϊνοσύνθεσης

● **Ενεργοποίηση του αμινοξέος**

Αμινοξέα, t-RNA, Αμινο ακυλο tRNA συνθετάση, ATP, Mg

● **Εναρξη Σύνθεσης**

Πολυπεπτιδικής Αλυσίδας

Εναρκτήριο αμινοακυλο t-RNA, mRNA, GTP, Παράγοντες
εναρξης F1, F2, F3 μεγάλη, μικρή ριβοσωμική υπομονάδα

● **Επιμηκυνση πολυπεπτιδικής αλυσίδας**

Αμινοακυλο t-RNA που αντιστοιχεί στα διαφορα
κωδικόνια, Mg, Παράγων T, GTP, Παράγων G.

● **Ληξη της Πρωτεϊνοσύνθεσης**

Κώδων λήξης, Παραγοντες λήξης

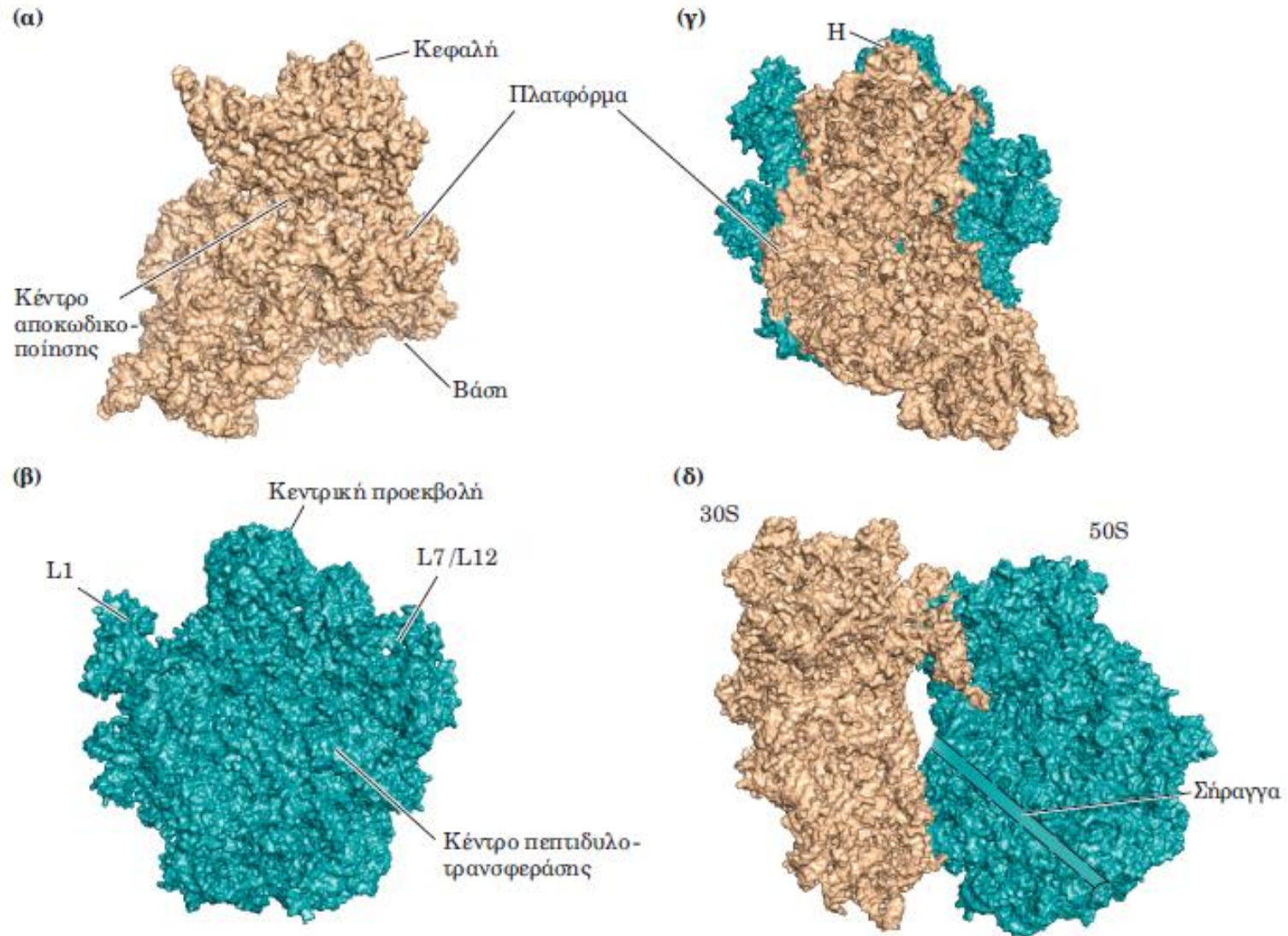

ΠΙΝΑΚΑΣ 30.5Δομική οργάνωση των ριβοσωμάτων της *E.coli*

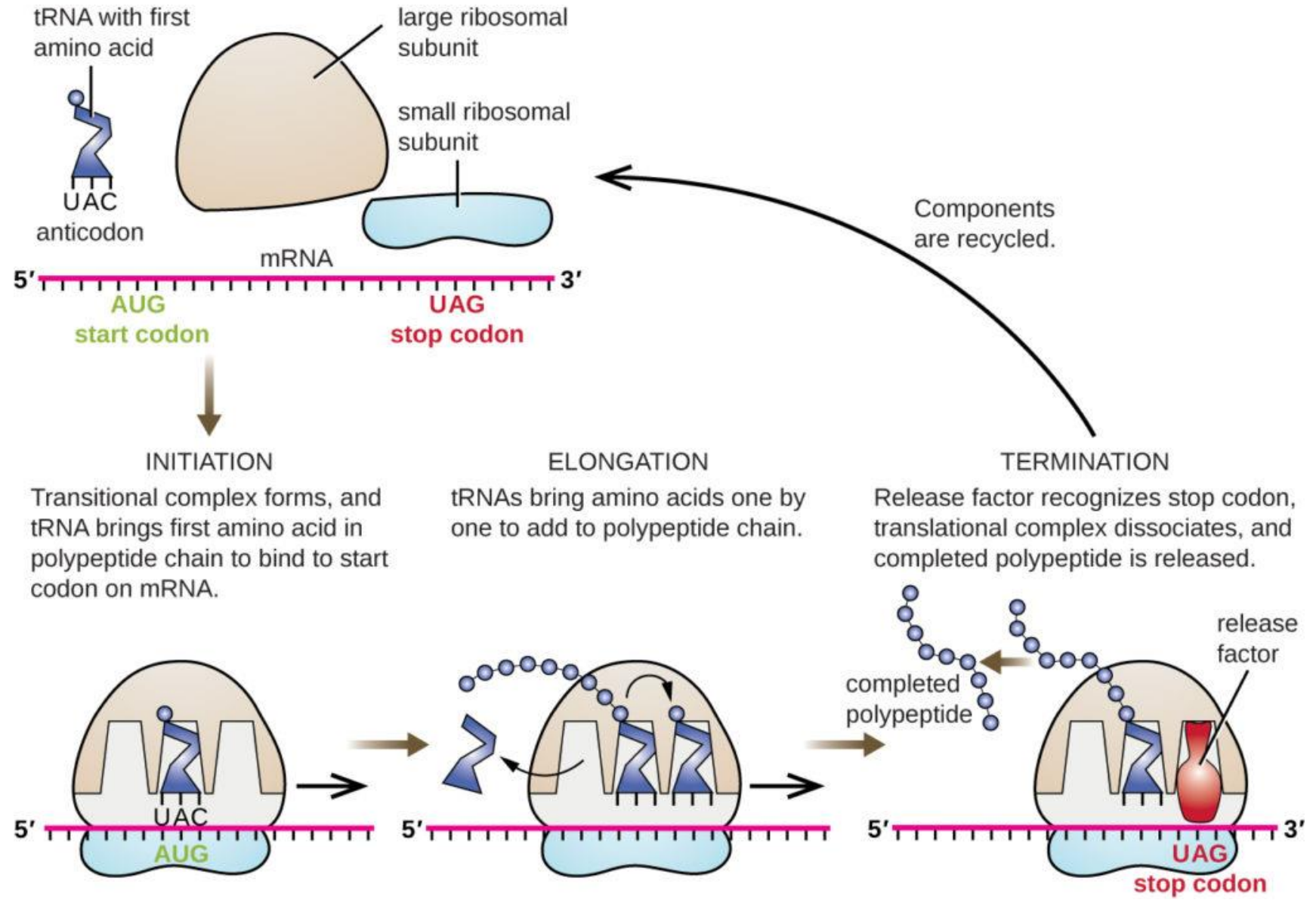
	Ριβόσωμα	Μικρή υπομονάδα	Μεγάλη υπομονάδα
Συντελεστής καταβύθισης	70S	30S	50S
Μάζα (kD)	2520	930	1590
Κύρια RNAs		16S = 1542 βάσεις	23S = 2904 βάσεις
Δευτερεύοντα RNAs			5S = 120 βάσεις
Μάζα RNA (kD)	1664	560	1104
Ποσοστό RNA	66%	60%	70%
Αριθμός πρωτεϊνών		21 πολυπεπτίδια*	31 πολυπεπτίδια†
Μάζα πρωτεϊνών (kD)	857	370	487
Ποσοστό πρωτεΐνης	34%	40%	30%

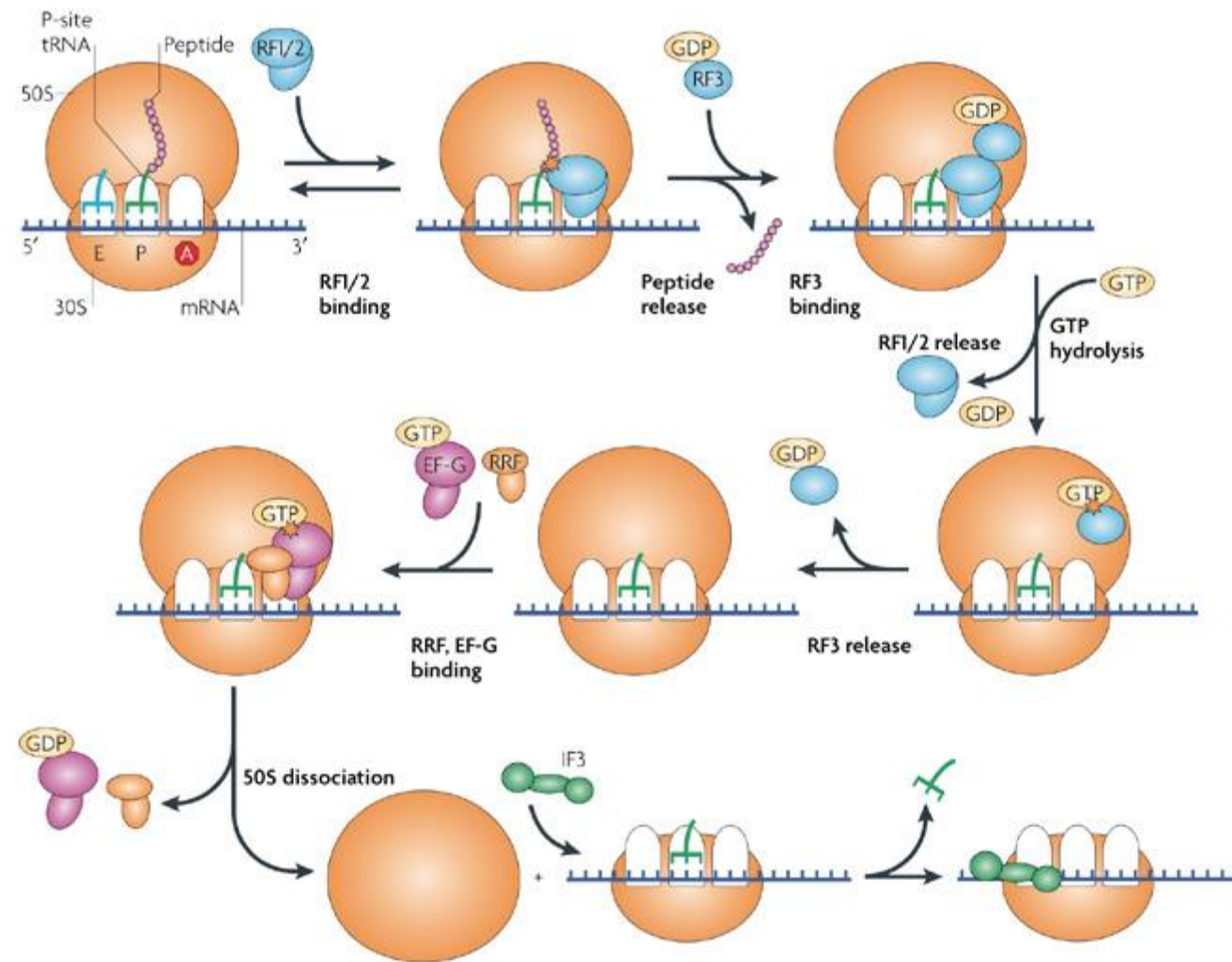
* Πρωτεΐνες S (Small subunit)

† Πρωτεΐνες L (Large subunit)

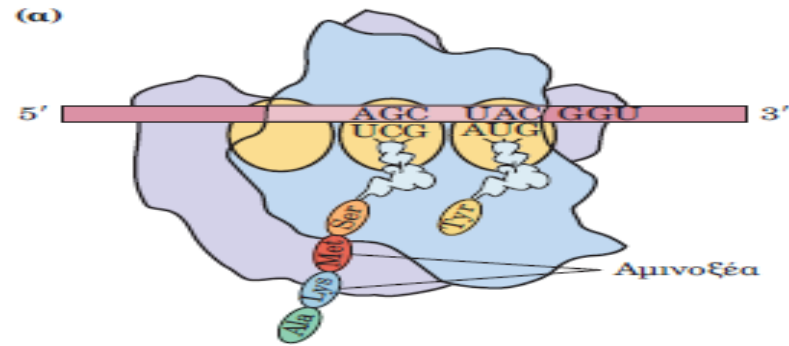

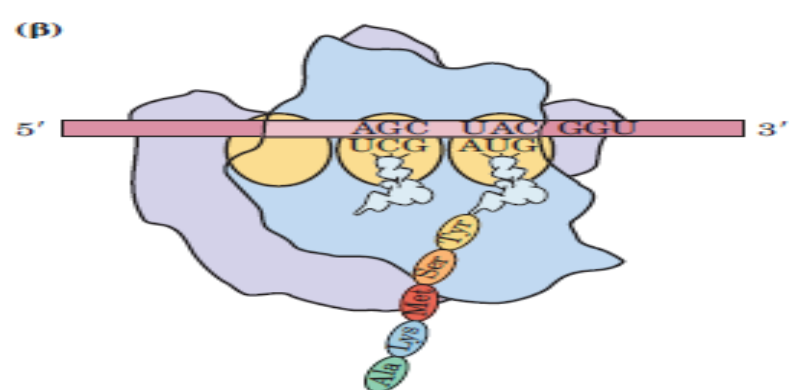

↓ Δημιουργία πεπτιδικού δεσμού

↓ Μετάτοση (μετακίνηση ριβοσώματος)

